

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0252

## Sytuacja na Haiti

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie sytuacji na Haiti (2021/2694(RSP))

(2022/C 15/15)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Haiti, w szczególności rezolucję z 19 stycznia 2011 r. w sprawie sytuacji na Haiti rok po trzęsieniu ziemi: pomoc humanitarna i odbudowa <sup>(1)</sup>, rezolucję z 8 lutego 2018 r. w sprawie niewolnictwa dzieci na Haiti <sup>(2)</sup> oraz rezolucję z 28 listopada 2019 r. <sup>(3)</sup>,
  - uwzględniając oświadczenie przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa ONZ z 24 marca 2021 r. w sprawie Haiti,
  - uwzględniając sprawozdanie Zintegrowanego Biura ONZ na Haiti (BINUH) z 11 lutego 2021 r.,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z grudnia 1948 r.,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (MPPOiP) z 16 grudnia 1966 r.,
  - uwzględniając Amerykańską Konwencję Praw Człowieka,
  - uwzględniając międzynarodową Konwencję o prawach dziecka z 20 listopada 1989 r.,
  - uwzględniając podstawowe zasady ONZ dotyczące niezawisłości sądownictwa,
  - uwzględniając Powszechną Kartę Sędziego oraz Statut Sędziego Iberoamerykańskiego,
  - uwzględniając umowę z Kotonu,
  - uwzględniając Konstytucję Republiki Haiti z 1987 r.,
  - uwzględniając wspólny raport Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka (OHCHR) i BINUH z 18 stycznia 2021 r. pt. „Niespokojna sytuacja na Haiti: wpływ na prawa człowieka i obowiązek ochrony wszystkich obywateli przez państwo”,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że nieprzeprowadzenie wyborów w październiku 2020 r. spowodowało między innymi, że rządy prowadzone są za pomocą dekretów, a doniesienia o nieudanych próbach zamachu stanu świadczą o coraz większej niestabilności politycznej i społecznej na Haiti;
- B. mając na uwadze, że opozycja polityczna i grupy społeczeństwa obywatelskiego twierdzą, że mandat prezydenta Moïsego wygaś 6 lutego 2021 r., zgodnie z orzeczeniem Najwyższej Rady Sądownictwa Haiti, i domagają się powołania tymczasowego prezydenta; mając na uwadze, że Jovenel Moïse odmawia ustąpienia ze stanowiska, gdyż uważa, że jego mandat rozpoczął się w lutym 2017 r., po drugich wyborach z 2016 r., ponieważ wyniki pierwszych wyborów zostały zakwestionowane ze względu na zarzuty oszustwa;
- C. mając na uwadze, że od 14 stycznia 2021 r. tysiące obywateli Haiti protestuje przeciwko przedłużeniu o rok kadencji prezydenta Moïsego oraz przeciwko referendum; mając na uwadze, że protesty są tłumione siłą;

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 136 E z 11.5.2012, s. 46.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 463 z 21.12.2018, s. 40.

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2019)0074.

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- D. mając na uwadze, że w związku z nieprzeprowadzeniem wyborów w odpowiednim terminie w 2019 r. mandat wszystkich członków Izby Deputowanych i dwóch trzecich członków Senatu wygaś w styczniu 2020 r., a mandat wszystkich burmistrzów wygaś w lipcu 2020 r.; mając na uwadze, że od tego czasu prezydent Moïse rządzi za pomocą dekretów, a wiele z tych dekretów wzmacnia jego władzę; mając na uwadze, że prezydent Moïse zaplanował wybory parlamentarne, lokalne i prezydenckie na 19 września 2021 r.;
- E. mając na uwadze, że 5 stycznia 2021 r. prezydent Moïse wydał dekret, na mocy którego 27 czerwca 2021 r. ma odbyć się referendum konstytucyjne, i niedawno potwierdził swoją decyzję, pomimo głosów protestu zarówno z kraju, jak i z zagranicy; mając na uwadze, że proponowana reforma konstytucyjna doprowadziłaby do jeszcze większej koncentracji uprawnień wykonawczych; mając na uwadze, że zgodnie z art. 284 ust. 3 konstytucji Haiti wybory powszechne w celu zmiany konstytucji są bezwzględnie zakazane; mając na uwadze, że od tego czasu tysiące Haitańczyków wyszło na ulice w proteście przeciwko referendum;
- F. mając na uwadze, że 6 maja 2021 r. UE ogłosiła, że nie będzie finansować organizacji referendum zaplanowanego na 27 czerwca 2021 r. na Haiti ani nie wyśle obserwatorów w celu monitorowania tego referendum, uznając, że proces ten jest niewystarczająco przejrzysty i demokratyczny w państwie borykającym się z brakiem bezpieczeństwa i niestabilnością polityczną;
- G. mając na uwadze, że grupa kluczowych podmiotów ds. Haiti (składająca się ze specjalnego przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ, ambasadorów Brazylii, Kanady, Francji, Niemiec, Hiszpanii, Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych oraz specjalnego przedstawiciela Organizacji Państw Amerykańskich) wyraziła zaniepokojenie faktem, że proces zmiany konstytucji nie był wystarczająco pluralistyczny, partycypacyjny i przejrzysty;
- H. mając na uwadze, że analiza senacka oraz sprawozdanie Najwyższego Trybunału Obrachunkowego Haiti zarzucają prezydentowi Moïsemu sprzeniewierzenie środków i oszustwo, wskazując, że rzekomo otrzymał on fundusze z programu PetroCaribe;
- I. mając na uwadze, że sędzia Sądu Najwyższego Haiti Yvickel Dieujuste Dabrésil został aresztowany 7 lutego 2021 r. wraz z 18 innymi osobami i został oskarżony o spisek przeciwko rządowi; mając na uwadze, że sędziogo Dabrésila zwolniono 11 lutego 2021 r., ale pozostałe 17 osób nadal pozostaje w areszcie;
- J. mając na uwadze, że 8 lutego 2021 r. prezydent Moïse wydał dekret nakazujący „przejście na emeryturę” trzem sędziom Sądu Najwyższego (Yvickelowi Dieujuste’owi Dabrésilowi, Josephowi Mécène’owi Jeanowi-Louisowi i Wendelle Coq Thelot), a kilka dni później wydał kolejny dekret, w którym mianował trzech nowych sędziów Sądu Najwyższego, nie stosując procedur określonych w przepisach prawa; mając na uwadze, że w odpowiedzi pracownicy wymiaru sprawiedliwości rozpoczęli bezterminowy strajk w poniedziałek 15 lutego 2021 r.;
- K. mając na uwadze, że w marcu 2021 r. funkcjonariusze reżimu haitańskiego aresztowali jednego z wyższych rangą oficerów policji, co gwałtownie pogłębiło kryzys konstytucyjny w tym kraju;
- L. mając na uwadze, że w ostatnim miesiącu na Haiti doszło do gwałtownego wzrostu przemocy w formie porwań, gwałtów, zabójstw i masakr, których dopuszczały się głównie uzbrojone gangi przy niemal całkowitej bezkarności; mając na uwadze, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy 2021 r. zamordowano 117 osób, a 142 porwano; mając na uwadze, że tylko w kwietniu 2021 r. odnotowano 91 przypadków uprowadzenia;
- M. mając na uwadze, że 11 kwietnia 2021 r. w Port-au-Prince doszło do porwania kilku duchownych katolickich, którzy służyli lokalnej społeczności (później ich uwolniono), co głęboko wstrząsnęło haitańską i międzynarodową opinią publiczną i doprowadziło do nasilenia demonstracji przeciwko obecnemu rządowi;
- N. mając na uwadze, że od 2015 r. kraj opuściło ponad 300 000 osób; mając na uwadze, że nasilająca się przemoc i coraz niższy poziom bezpieczeństwa w kraju doprowadziły do gwałtownego wzrostu liczby Haitańczyków ubiegających się o azyl, zwłaszcza w Gujanie Francuskiej, oraz do opuszczenia Haiti przez wiele międzynarodowych i humanitarnych organizacji pozarządowych;
- O. mając na uwadze, że w ostatnich latach przez Haiti przetoczyło się kilka ogromnych fal protestów przeciwko wysokim kosztom życia, autorytaryzmowi i korupcji; mając na uwadze, że trwający kryzys polityczny jest związany z pogorszeniem wszystkich wskaźników społecznych i gospodarczych oraz wskaźników dotyczących bezpieczeństwa i praw człowieka i jest współmierny do tych wskaźników; mając na uwadze, że ubóstwo pogłębiło się, dostęp do podstawowych usług socjalnych stał się jeszcze bardziej ograniczony, a w ciągu dwóch lat problem braku bezpieczeństwa żywnościowego objął niemal dwukrotnie więcej osób i dotyka obecnie miliony Haitańczyków; mając

Czwartek, 20 maja 2021 r.

na uwadze, że Haiti jest jedynym krajem w obu Amerykach zaliczanym do najsłabiej rozwiniętych państw świata; mając na uwadze, że Haiti, które znalazło się na 170. pozycji w rankingu rozwoju społecznego w 2019 r. w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP), stale potrzebuje pomocy humanitarnej i rozwojowej i pozostaje najbardziej ubogim krajem w obu Amerykach i jednym z najbardziej zubożałych państw na świecie, a 59 % jego mieszkańców żyje poniżej krajowej granicy ubóstwa; mając na uwadze, że w rządzie szerzy się korupcja, a według wskaźnika postrzegania korupcji za 2018 r. opracowanego przez Transparency International Haiti zajmuje 161. miejsce wśród 180 państw objętych badaniem;

- P. mając na uwadze, że w okresie od sierpnia 2020 r. do lutego 2021 r. około 4 mln mieszkańców<sup>(4)</sup> Haiti borykało się z poważnym brakiem bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że problem ten pogłębiły dodatkowo takie czynniki jak m.in. dekoniunktura gospodarcza, słabe zbiory, huragan Laura (23 sierpnia 2020 r.) i pandemia COVID-19;
- Q. mając na uwadze, że zamieszki i chaos biurokratyczny znalazły się w centrum uwagi, zakłócając rozpoczęcie na Haiti szczepień przeciwko COVID-19, co doprowadziło do ryzyka większej liczby zgonów i pozostania w tyle w globalnej walce z wirusem; mając na uwadze, że niewystarczające działania w walce z pandemią COVID-19 przyczyniły się jedynie do pogłębienia istniejących już problemów społecznych;
- R. mając na uwadze, że Haiti otrzymało od społeczności międzynarodowej bezprecedensową pomoc na odbudowę po trzęsieniu ziemi w 2010 r.; mając na uwadze, że działania te są obecnie zupełnie niezauważalne dla ludności Haiti, co może wskazywać na złe sprawowanie rządów i poważne uchybienia w zarządzaniu funduszami;
- S. mając na uwadze, że w wyniku niewłaściwego zarządzania otrzymanymi funduszami międzynarodowymi i wysokich opłat za edukację w połączeniu z powszechnymi niskimi dochodami rodzin oraz niską jakością edukacji około połowa Haitańczyków w wieku powyżej 15 lat to analfabeci; mając na uwadze, że z powodu dalszej eskalacji zamieszek i pandemii oraz ich wpływu na codzienne życie Haitańczyków 70 % haitańskich dzieci nie chodzi do szkoły; mając na uwadze, że co najmniej 350 000 dzieci i młodzieży w całym kraju nie uczęszcza do szkoły podstawowej lub średniej;
- T. mając na uwadze, że na Haiti powszechną praktyką jest nadal system Restavèk, będący współczesną formą niewolnictwa; mając na uwadze, że praktyka ta polega na wysyłaniu haitańskich dzieci z ubogich domów przez rodziców do innych rodzin, aby dzieci mieszkały u nich i pracowały dla nich jako pomoc domowa; mając na uwadze, że dzieci te często padają ofiarą nadużyć i złego traktowania oraz są pozbawione dostępu do nauki szkolnej;
1. wzywa władze Haiti do zorganizowania wolnych, uczciwych, przejrzystych i wiarygodnych wyborów parlamentarnych, lokalnych i prezydenckich oraz do zagwarantowania trwałego bezpieczeństwa podczas tych procesów wyborczych; przypomina, że dopóki warunki przejrzystości, uczciwości i demokracji nie zostaną spełnione, UE nie powinna udzielać wsparcia finansowego ani technicznego na rzecz procesów wyborczych; przypomina, że jedynie wiarygodny, przejrzysty, partycypacyjny i pokojowy proces wyborczy może przewyciężyć przedłużający się kryzys polityczny na Haiti;
  2. podkreśla znaczenie niezależnego i bardziej dostępnego sądownictwa oraz wzywa rząd Haiti do poszanowania konstytucji Haiti z 1987 r., w szczególności jej art. 284 ust. 3, do poszanowania podstawowych zasad demokracji i wzmocnienia praworządności; ponownie podkreśla kluczową rolę pełnego, równego i znaczącego udziału kobiet oraz włączenia w procesy polityczne na Haiti wszystkich Haitańczyków, w tym ludzi młodych, osoby z niepełnosprawnościami i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego;
  3. zdecydowanie podkreśla, że władze Haiti muszą zwiększyć wysiłki, aby położyć kres starciom między gangami oraz zbrojnym atakom na ludność cywilną i funkcjonariuszy organów ścigania, a także pociągnąć winnych do odpowiedzialności w uczciwych procesach;
  4. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją humanitarną i polityczną oraz stanem bezpieczeństwa na Haiti; zdecydowanie potępia łamanie praw człowieka i akty przemocy, zwłaszcza wzrost liczby porwań, przypadków sprzedawania dzieci do Republiki Dominikańskiej, zabójstw i gwałtów, a także podkreśla, że należy zwalczać przemoc wobec kobiet, dziewcząt i osób starszych; zdecydowanie potępia porwanie kilku duchownych katolickich w ubiegłym miesiącu w Port-au-Prince; przypomina, że przemoc na Haiti jest silnie powiązana z uzbrojonymi gangami,

<sup>(4)</sup> Według zintegrowanej klasyfikacji bezpieczeństwa żywnościowego (Integrated Food Security Phase Classification (IPC))

Czwartek, 20 maja 2021 r.

z których część jest wspierana i finansowana przez lokalną oligarchię; wzywa władze Haiti do natychmiastowej i skoordynowanej reakcji, aby zapobiec przemocy, zlikwidować jej pierwotne przyczyny i położyć kres bezkarności sprawców; przypomina, że priorytetem musi pozostać reforma wymiaru sprawiedliwości i walka z korupcją;

5. wzywa do przeprowadzenia niezależnego dochodzenia w sprawie masakry w La Saline i podobnych wydarzeń; domaga się, by wszyscy sprawcy tych przestępstw zostali postawieni przed sądem w uczciwych procesach;

6. potępia domniemane użycie broni wobec demonstrantów oraz arbitralne aresztowania i zatrzymania; potępia stosowanie przemocy wobec dziennikarzy; wzywa rząd Haiti do zaprzestania praktyki przedłużania aresztu tymczasowego; wzywa władze Haiti do poszanowania praw podstawowych, wolności wypowiedzi i wolności zrzeszania się;

7. ponownie wyraża zdecydowane poparcie dla wszystkich obrońców praw człowieka i środowiska na Haiti oraz dla ich pracy;

8. wzywa władze Haiti, by zadbały o lepsze sprawowanie rządów na wszystkich szczeblach administracji i społeczeństwa, w tym o zwalczanie korupcji i klientelizmu; zdecydowanie wzywa Komisję do systematycznego czuwania nad skutecznym monitorowaniem wszelkiej pomocy, w tym pomocy humanitarnej, tak aby była ona wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem na konkretne projekty;

9. wzywa władze Haiti, by wyjaśniły podejrzenia o oszustwa i złe zarządzanie międzynarodowymi funduszami otrzymanymi w następstwie trzęsienia ziemi w 2010 r. oraz by ukarały sprawców;

10. wzywa Europejski Trybunał Obrachunkowy do przeprowadzenia kontroli i sporządzenia sprawozdania na temat sposobu wydatkowania funduszy UE na Haiti, zwłaszcza w świetle niedawnych zarzutów o korupcję oraz sprawozdania haitańskiego Najwyższego Trybunału Obrachunkowego;

11. wzywa Unię Europejską, by w dalszym ciągu udzielała wsparcia finansowego Haiti, aby zaradzić poważnemu brakowi bezpieczeństwa żywnościowego i niedożywieniu, które pogłębiła pandemia COVID-19; wzywa również właściwe służby Unii Europejskiej, by zapewniły monitorowanie europejskiej pomocy i właściwe zarządzanie nią, tak aby przynosiła ona bezpośrednie korzyści potrzebującej ludności;

12. ubolewa, że Haiti nie podjęło niezbędnych kroków, aby otrzymać szczepionki przeciwko COVID-19; wzywa władze Haiti, aby podjęły konieczne działania w celu otrzymania szczepionek;

13. z zadowoleniem przyjmuje przeznaczenie przez UE 17 mln EUR na wsparcie osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na Haiti i w innych państwach na Karaibach; wzywa Komisję, by w dalszym ciągu priorytetowo traktowała pomoc humanitarną dla Haiti; wzywa Komisję do dopilnowania, aby udzielanie pomocy humanitarnej Haiti było skutecznie powiązane ze strategią rozwoju tego kraju;

14. apeluje o położenie kresu praktyce Restavèk; wzywa rząd Haiti, aby wprowadził środki, które zapewnią rejestrację i ochronę dzieci zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym, oraz by egzekwował obowiązek szkolny; wzywa UE do współpracy z rządem Haiti w celu wprowadzenia ram prawnych chroniących prawa dzieci;

15. wzywa rząd Haiti, by zadbał o dobrobyt swoich obywateli we wszelkich istotnych aspektach; podkreśla, że niedopełnienie tego obowiązku może skutkować nieodwracalnym drenażem mózgow i sparaliżować funkcjonowanie państwa;

16. wyraża zaniepokojenie masowym napływem do Gujany Francuskiej obywateli Haiti ubiegających się o azyl lub znajdujących się w nieuregulowanej sytuacji oraz wzywa UE, by wspierała europejskie terytoria w regionie we wzmacnianiu środków zwalczania handlu ludźmi;

17. przypomina o znaczeniu zharmonizowanych, skoordynowanych i wzmocnionych międzynarodowych wysiłków na rzecz wsparcia ludności Haiti; podkreśla znaczenie stałego unijnego i międzynarodowego wsparcia dla Haiti, aby pomóc w stworzeniu warunków dla pokojowych i demokratycznych wyborów, a także zapewnić długoterminową stabilność, rozwój i samowystarczalność gospodarczą kraju;

---

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodzącemu Komisji Europejskiej / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządóm i parlamentom państw członkowskich, Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka, Wysokiemu Komisarzowi NZ ds. Praw Człowieka i sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Ministrów i Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku-UE, instytucjom CARIFORUM oraz władzom Haiti.

---